

Cục Gạch
Thanh Duy

Mỗi năm khi đến tiết Thanh minh lòng Hòa lại bồi hồi, day dứt dù đã gần ba mươi năm rồi.

Năm 1991 mới về Công ty Cầu đường hơn năm, được phân công sắp xếp lại khu hài cốt trên nền mộ của ông thâu Kim Loan, chủ đất cũ:

- Trời ơi cục gạch! Bà Hoa thảng thốt la lên.

Đang ngồi xếp lại các hũ đựng hài cốt Hòa giật bắn người quay lại: Gạch ở đâu Di? Giọng bà Hoa khàn khản vì còn đang khóc: Máy chủ làm ăn vậy sao? Con tôi từ khi sinh đến giờ chưa biết mặt cha, mười chín năm rồi mới tìm ra hài cốt cha nó, chỉ còn nhúm xương trong cái hũ đựng xà bông kem này, hồi đó ổng cao ráo lắm chớ đâu như vậy, vậy mà trong hũ này có cục gạch là sao? Máy chủ làm ăn vậy sao? Đạo đức con người ở đâu? Chồng tôi bị bắt quân dịch nên phải đi lính, đâu phải quân bán nước đâu mà đối xử với ổng như vậy!

- “Chị bớt giận đi chị”. Chú Ba Lộc năn nỉ dì Hoa.

“Tụi tôi chỉ nhận lại bảo quản các hũ cốt sau này thôi, trước đây người ta bốc mộ, đem đi thiêu, vào hộp như thế nào tụi tôi giữ nguyên thế đó”.

- Vậy mấy chú nghĩ những người này là lính chế độ cũ nên đập đổ xương cốt bỏ đi, hốt bao nhiêu thì hốt cho có vậy sao? Chồng tôi cũng là con người như chú vậy mà!

- Công ty Cầu đường tụi cháu chỉ là người nhận lại các hộp cốt sau này, Di thông cảm cho. Hòa vừa giả lả với bà Hoa vừa nhìn cô con gái của bà như muốn cô năn nỉ mẹ tiếp mình.

- Thôi mẹ ơi, mấy anh mấy chú nói vậy đâu phải lỗi của họ đâu.

- Phải hay không mấy chú cũng phải có trách nhiệm chớ, nếu cha hay anh cậu Hòa chết chỉ còn có mấy cục xương như vậy cậu nghĩ sao?

- Dạ, ba cháu lạc đạn chết từ năm 64 đến giờ cũng đã bốc mộ đi thiêu, anh Hai cháu chết trên đường từ Pleiku về Sài Gòn giữa lúc hai bên đánh nhau năm 75, đến giờ cũng không biết chết ở đoạn đường nào, xác ở đâu nữa.

- Trời, vậy anh cháu là lính bên nào?

- Anh là công chức. Dì biết không anh cháu hơn cháu một con giáp, năm 72 “mùa hè khổi lửa” anh bị tổng động viên đưa vô quân trường Thủ Đức, ra là chuẩn úy mà có cầm súng bắn ai bao giờ đâu, sau anh tự học có bằng cử nhân luật nên Tổng nha thuế vụ Sài Gòn đưa ra Pleiku làm phó ty, anh dẫu mẹ cháu chớ mẹ cháu biết thì không cho nộp bằng cấp vô đâu, thời buổi chiến tranh họa phúc không lường.

- Tôi xin lỗi đã nói quá lời.

- Chiến tranh mà chị, có gia đình nào tránh khỏi đâu!

- Dì biết không, trước giải phóng chú Ba là trưởng ty Công chánh, thiêm và con chú đi xe về Sài Gòn qua cầu Ba Càng bị giạt mìn, đang đánh nhau bà con không dám ra giúp, cả tuần sau chú mới biết, đi tìm còn được gì đâu..., giờ chỉ còn một mình buồn quá nên chú làm hợp đồng ở đây cho qua ngày tháng. Hòa nói thêm.

- Cho tôi thành thật xin lỗi. Chồng tôi chết từ năm 72, biết chết ở đây mà nhà nghèo quá không vào thăm mộ được, đường quá xa mỗi lần đi mất hai ba ngày mới tới, với lại năm đó tôi mới sanh con. Mấy năm trước tôi có vào Cần Thơ một lần hỏi thăm đường đến nghĩa trang thì không còn nữa, người ta xây nhà máy giày da rồi, tháng rồi hỏi được chắn chắn hài cốt anh ở đây tôi mới dắt con trở vào nhận cốt cha. Nhìn thấy cảnh này tôi đau lòng quá chú Ba ơi!

- Còn được chút hài cốt còn hơn không, chị có thấy mấy dây hộp bên kia toàn là vô danh không? Anh là hạ sĩ nên mộ bia còn nguyên, ghi lại được họ tên, cấp bậc đầy đủ cho người thân dễ tìm, chớ mộ bia mấy ông sĩ quan bị đập nát hết, không biết ai là ai.

- Dạ cảm ơn chú Ba, cháu Hòa, còn được bao nhiêu mẹ con tôi mang bấy nhiêu về an táng.

- Chị chờ cháu Hòa chạy đi mua hũ sành để sang cốt của anh mang về ngoài, để trong hũ nhựa đựng xà bông như vậy ... về đến Quy Nhơn coi kỹ lắm. À nếu chị biết ai có thân nhân đi lính chết ở đây báo cho họ biết đến nhận cốt về dùm nghe. Hài cốt mấy người ở nghĩa trang này không dám thông báo sợ tội tuyên truyền cho chế độ cũ nên ít người biết lắm, đa số quê ở mấy tỉnh miền Trung nên càng khó.

- Vâng.

Trước đây Hòa đã nghe chú Ba Lộc nói trong số ngàn mấy trăm hũ cốt này, gần một phần ba là vô danh, còn lại số có ghi tên nhưng không chắc bên trong đúng là hài cốt của người đó, vì sau khi thiêu xong người ta đưa đại xương cốt trên vĩ thiếc vào hũ nhựa đựng xà bông kem loại một ký, đàn ông to xương một hũ nhỏ không chứa hết nên có trường hợp cốt một người cho vào nhiều hũ. Chưa kể cốt được thiêu không hết để lâu ngày chất lân bay ra gặp không khí bốc cháy làm chảy hộp nhựa, cốt đổ ra ngoài bị chuột cắn phá tha đi.

Sau này Công ty định đem vào chùa thờ cúng nhưng không chùa nào chịu nhận. Dù không còn làm việc ở Công ty nhưng Hòa thỉnh thoảng vẫn ghé qua đốt nhang khi có dịp, mấy lần anh góp ý với các anh lãnh đạo Công ty nên hỏa thiêu lại và mời các nhà sư tụng kinh cầu siêu để rải tro của các hài cốt về sông, biển, thôi cát bụi về cát bụi.

Hầu như những người này nếu còn sống tuổi cũng ngoài bảy mươi, là ông nội – ngoại hay ông cố rồi, Công ty không dám thông báo rộng rãi cho thân nhân biết nên càng khó kiếm được con cháu mang về thờ cúng.

Ấy thế nhưng các anh vẫn chưa đồng ý.